

Nr 50

*Utlåtande i anledning av väckt motion om pension åt fiskmästare
John Jonasson.*

(5:e avd.)

I en inom andra kammaren av herr *Gustavsson* i Alvesta *m. fl.* väckt motion (II: 567) har hemställts att riksdagen måtte besluta bevilja fiskmästare John Jonasson, Aneboda, pension i enlighet med statens allmänna tjänstepensionsreglemente.

Beträffande motiveringen för nämnda yrkande får utskottet hänvisa till motionen.

Över motionen har, efter därom av utskottet gjord framställning, utlåtanden avgetts av fiskeristyrelsen och statens personalpensionsverk.

Fiskeristyrelsen har anfört följande.

I motionen avsedd anställningshavares fullständiga namn är John Hertvig Jonasson, som är född den 13 februari 1901, samt boende och mantalsskriven i Aneboda, Lammhults församling i Kronobergs län. Efter fast anställning vid dåvarande Smålands husarregemente tiden den 1 november 1921—den 31 oktober 1923 samt vistelse i hemmet såsom medhjälpare i faderns jordbruk tiden den 1 november 1923—den 31 mars 1927 anställdes Jonasson fr. o. m. den 1 april 1927 som biträde vid Södra Sveriges fiskeriförening i Aneboda, varefter han alltsedan dess varit anställd. Fr. o. m. den 1 juli 1937 befordrades han till fiskmästare hos föreningen med avlöningsförmåner, som enligt uppgift numera motsvarar lönegrad 19. Enligt motionen skulle Jonassons årslön uppgå till 22 000 kr.

Södra Sveriges fiskeriförening har under hand för styrelsen uppgivit att föreningen icke för pensionering av Jonasson inbetalat annat än ATP-avgifter, att Jonasson vid uppnådda 67 års ålder kan beräknas erhålla omkring 6 000 kr. per år i folkpension jämte ATP samt att föreningens önskemål är en fyllnadspension till Jonasson på omkring 7 000 kr. per år.

Fiskeristyrelsen vitsordar att Södra Sveriges fiskeriförening sedan en lång följd av år åtnjuter statsunderstöd, vilket numera utgår av nionde huvudtitelns reservationsanslag Befrämjande i allmänhet av fiskerinäringen (statsliggaren 1965/66 I: 3 s. 90). Av civildepartementets ämbetskrivelse till statens personalpensionsverk den 18 oktober 1963 ang. tjänstårsberäkning i pensionshänseende m. m. för förre fiskerikonsulenten vid statens laxodlingsanstalt i Mörrum G. N. Johansson (d. nr 953/63) framgår att nämnde tjänsteman fått såsom tjänstår enligt SPR tillgodoräkna 7 år 6 månader 20 dagar av tid, varunder han varit anställd vid Södra Sveriges fiskeriförening.

Sistnämnda tjänstetid i sin helhet uppgick enligt vad härstädes förvarade handlingar utvisar till 11 år 4 månader.

I anslutning till det anförda får fiskeristyrelsen tillstyrka den remitterade motionen.

Statens personalpensionsverk har anfört följande.

Pensionsverket vill med anledning av remissen till en början framhålla, att pension i särskild ordning av statsmedel regelmässigt icke plägar medgivas andra än anställningshavare i statens tjänst. I de enskilda fall, då detta likväl skett, har speciella omständigheter varit för handen. Beträffande de närmare omständigheter, som föreligger i förevarande fall, må framhållas följande.

Södra Sveriges fiskeriförening anhöll i en framställning till Kungl. Maj:t år 1936 om vidtagande av sådan ändring i 1919 års reglemente för statens pensionsanstalt, att vissa befattningshavare, bl. a. två fiskmästare, hos föreningen skulle kunna erhålla delaktighet för sin pensionering hos anstalten. Till stöd för framställningen åberopades föreningens trettioåriga, av statsmedel understödda försöks- och upplysningsverksamhet på sötvattenfiskets område. Den 20 december 1940 beslöt emellertid Kungl. Maj:t att framställningen, som hade tillstyrkts av lantbruksstyrelsen, ej för det dåvarande skulle upptagas till avgörande.

Frågan om SPA-anslutning av fiskeriföreningens tjänstemän behandlades sedermera i av 1944 års pensionsutredning avgivet betänkande (SOU 1948: 47, s. 133 ff) med förslag angående pensionering genom statens pensionsanstalt av vissa icke-statliga befattningshavare. Utredningen erinrade om att föreningen, vars verksamhet i huvudsak var förlagd till Aneboda i Kronobergs län, med början vartannat år anordnade kurser för utbildning av länsfiskeritjänstemän. En fastare anknytning av ifrågasvarande utbildning till föreningen vore ifrågasatt, men statsmakterna hade då ännu icke tagit slutgiltig ställning härtill. Enär det syntes något oklart, vilken ställning föreningen kunde komma att få i framtiden med avseende på nyssnämnda utbildning, hade utredningen icke ansett sig böra föreslå SPA-anslutning av personalen. I propositionen nr 200 till 1949 års riksdag med förslag rörande pensionering genom statens pensionsanstalt av vissa icke-statliga befattningshavare (s. 110) anförde föredragande statsrådet, att han icke vore beredd att utan ytterligare utredning taga ställning till här berörda fråga.

Utvecklingen beträffande fiskeriskolan har blivit en annan än den som enligt vad ovan anförts legat inom räckhåll. Fiskeriföreningens inflytande över densamma har minskat i stället för ökat. Från och med budgetåret 1951/52 inleddes skolan i fiskeristyrelsens organisation, och den teoretiska undervisningen förlades till styrelsens lokaler i Göteborg. Den praktiska undervisningen har även därefter varit förlagd till Aneboda, och fiskeriföreningens anläggningar där har för ändamålet ställts till förfogande under sommarhalvåret vartannat år. Enligt vad som inhämtats avses emellertid i syfte att bereda eleverna vid fiskeriskolan en mera allsidig utbildning, att från och med innevarande år endast en del av den praktiska undervisningen skall vara förlagd till Aneboda och att den i övrigt skall äga rum på annat håll. Med anledning därav kommer statsbidraget, som under de första åren av 60-talet utgjort 45 000 kronor och under de två senaste budgetåren 50 000 kronor och som utgjort ryggraden i föreningens ekonomi, att nedgå. För-

eningen har till följd härav nödgats lägga om sin verksamhet och anser sig icke längre kunna behålla personal till det antal och med den utbildning som den hittills haft anställd. Enligt vad pensionsverket under hand inhämtat är pensionsfrågan icke aktuell för någon annan av den till följd av berörda omläggning avgångna personalen än Jonasson.

Jonasson har under praktiskt taget hela sitt liv som vuxen varit anställd inom ifrågavarande verksamhet, vars samhällsnyttighet statsmakterna givit sitt vitsord genom utgivande av fortlöpande statsbidrag och som det torde fått ankomma på staten att ombesörja, därest icke frågan lösts på privat väg. I betraktande härav och av att tveksamheten beträffande fiskeriutbildningens fortsatta organisation torde ha varit en väsentligt bidragande anledning till att Jonasson inte erhållit reguljär pensionsrätt enligt bestämmelserna för den statsunderstödda pensioneringen eller eljest erhållit rätt till pension med bidrag av statsmedel, vill pensionsverket för sin del icke motsätta sig att Jonasson och hans eventuella efterlevande beredes viss pension av staten. Enligt vad ämbetsverket uttrönt finnes inte hos föreningen någon annan anställningshavare i liknande situation, varför ett tillmötesgående av motionsens syfte inte torde behöva befaras vara prejudicerande.

Därest i enlighet härmed Jonasson anses böra beredas pension av statsmedel, torde denna böra beräknas med tillämpning av grunderna för statens allmänna tjänstepensionsreglemente som om anställningen vid Södra Sveriges fiskeriförening utgjort anställning i statens tjänst och pensionsrätt erhållits i samband med reglementets ikraftträdande den 1 juli 1959. Med beaktande dels till två tredjedelar av tidigare anställningstid hos föreningen samt tid för anställning som fast anställt manskap under tiden 1 november 1921—31 oktober 1923, dels av anställningstid efter reglementets ikraftträdande intill utgången av juni innevarande år synes fråga böra bli om hel pension. Vid underlagsbestämningen bör hänsyn tagas till ett medeltal av avlöningsförmånerna under avgångsåret och vart och ett av de fyra åren närmast före avgångsåret. Med dessa utgångspunkter och beräknat i 1965 år lönenivå skulle bruttobeloppet av en pension åt Jonasson enligt vad pensionsverket kan finna uppgå till 1 123 kr. före och 1 222 kr. från 67 års ålder. Det förutsättes att samordning med pension enligt lagen om allmän försäkring skall äga rum enligt samma grunder som gäller beträffande reguljär SPR-pension.

Med hänsyn emellertid till de olika frågor av teknisk natur som uppkommer vid beviljande av pension av förevarande slag synes pensionsverket övervägande skäl tala för att den närmare prövningen av en eventuell pensionsförmån i förevarande fall får ankomma på Kungl. Maj:t. Ämbetsverket får därför föreslå, att riksdagen bemyndigar Kungl. Maj:t att besluta om pension åt fiskmästare J. H. Jonasson och dennes eventuella efterlevande i huvudsaklig överensstämmelse med de riktlinjer som ovan angivits.

Utskottet. Med hänsyn till vad statens personalpensionsverk i ärendet anfört anser sig utskottet kunna förorda att pension av statsmedel bereds fiskmästaren Jonasson och hans eventuella efterlevande. Den närmare prövningen av denna fråga bör emellertid på sätt nämnda ämbetsverk uttalat ankomma på Kungl. Maj:t.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, i anledning av motionen II: 567, bemyndiga Kungl. Maj:t att besluta om pension åt fiskmästaren J. H. Jonasson, Aneboda, och hans eventuella efterlevande i huvudsaklig överensstämmelse med de av statens personalpensionsverk angivna riktlinjerna.

Stockholm den 15 april 1966

På statsutskottets vägnar:

GÖSTA BOHMAN

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet har närvarit

från första kammaren: herrar Näsström, Gillström, fröken Andersson, herrar Einar Persson, Birger Andersson, Ivar Johansson, Fritz Persson, Per Jacobsson, Svensson, fru Wallentheim, herrar Söderberg, Harry Carlsson, Edström, Nils Theodor Larsson och Wallmark; samt

från andra kammaren: herrar Bohman, Karlsson i Olofström, Blidfors, Ståhl, Almgren, Mellqvist, fröken Elmén, herrar Larsson i Hedenäset, Turesson, Lindholm, Gustafsson i Kårby, Gustafsson i Uddevalla, Nelander, Berg och Nilsson i Kristianstad.